

Εκπαιδευτικός: Άντρη Καμένου

Η Κύπρος στην τάξη μας- Γνωρίζω τη μουσική και τα τραγούδια του τόπου μας

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

St. Barnabas Greek School
Ελληνικά και Κατηχητικά Σχολεία Απ. Βαρνάβα

Dr. S. Tsifopoulos

Πρόγραμμα: Η Κύπρος στην τάξη μου

Ενότητα: Γνωρίζω τη μουσική και τα τραγούθια του τόπου μας

Γενικότερο Πλαίσιο: Η Κύπρος στην Τάξη μου

Βαθμίδα: Ελληνικά Παροικιακά Σχολεία Μεγ. Βρετανίας

Διάρκεια: 4Χ60λεπτα μαθήματα

Εισαγωγή:

Η μουσική εκπαίδευση, ως αναπόσπαστο μέρος της ολιστικής αγωγής του παιδιού, συμβάλλει ουσιαστικά στη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών/τριών. Η παραδοσιακή μουσική, ειδικότερα, λειτουργεί ως φορέας πολιτισμικής ταυτότητας, ιστορικής μνήμης και συλλογικής εμπειρίας. Το παρόν σχέδιο δράσης εστιάζει στην ένταξη της κυπριακής παραδοσιακής μουσικής στο σχολικό περιβάλλον μέσω βιωματικών εργαστηρίων, ενισχύοντας τη σύνδεση των μαθητών με την πολιτιστική τους κληρονομιά.

Παιδαγωγικές Αρχές

Το πρόγραμμα στηρίζεται σε σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις:

- Βιωματική μάθηση (Kolb): Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία μάθησης μέσα από πράξη, εμπειρία και αναστοχασμό (τραγούδι, ρυθμός, εκτέλεση οργάνων).
- Κονστрукτιβισμός (Piaget, Vygotsky): Η γνώση οικοδομείται μέσω της αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον και τη συνεργασία με άλλους μαθητές και τον διδάσκοντα.
- Διαθεματικότητα: Η μουσική συνδέεται με τη γλώσσα, την ιστορία και τη λογογραφία, ενισχύοντας τη συνολική μαθησιακή εμπειρία.
- Διαφοροποιημένη διδασκαλία: Η εκμάθηση μουσικών οργάνων (βιολί-λαούτο) προσαρμόζεται στο επίπεδο και τις ανάγκες κάθε μαθητή/τριας.

Πολιτισμική Διάσταση

Η κυπριακή παραδοσιακή μουσική αποτελεί στοιχείο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Μέσα από το πρόγραμμα:

- Ενισχύεται η πολιτισμική συνείδηση και η ταυτότητα των μαθητών.
- Καλλιεργείται ο σεβασμός προς την παράδοση και τη συλλογική ιστορία.
- Προάγεται η διατήρηση και μετάδοση μουσικών και λαϊκών στοιχείων από γενιά σε γενιά.

Η διδασκαλία τραγουδιών, ρυθμών και οργάνων (όπως το βιολί και το λαούτο) λειτουργεί ως ζωντανή μεταβίβαση γνώσης και εμπειρίας.

Κοινωνικοσυναισθηματική Ανάπτυξη

Η συμμετοχή σε μουσικά εργαστήρια συμβάλλει:

- Στην ανάπτυξη συνεργατικών δεξιοτήτων μέσω ομαδικών δραστηριοτήτων.
- Στην ενίσχυση της αυτοέκφρασης και της αυτοπεποίθησης.
- Στην καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, καθώς οι μαθητές μοιράζονται κοινές εμπειρίες.
- Στην προώθηση της κοινωνικοποίησης και εξωστρέφειας, ιδιαίτερα μέσα από την τελική παρουσίαση (συναυλία).

Δομή και περιχόμενο δράσεων

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει βιωματικά εργαστήρια με τρεις βασικούς άξονες:

1. Διδασκαλία παραδοσιακών τραγουδιών
 - Εκμάθηση στίχων, μελωδίας και ερμηνευτικής προσέγγισης
 - Κατανόηση του πολιτισμικού και ιστορικού πλαισίου των τραγουδιών
2. Εκμάθηση παραδοσιακών ρυθμών
 - Χρήση ταμπουτσιών ή άλλων κρουστών οργάνων
 - Ανάπτυξη ρυθμικής αντίληψης και κινητικού συντονισμού
3. Εκμάθηση μουσικών οργάνων (βιολί - λαούτο)
 - Εξατομικευμένη διδασκαλία
 - Προσαρμογή στο επίπεδο κάθε μαθητή/τριας
 - Σύνδεση με το ρεπερτόριο των τραγουδιών

Συμπερασματικά...

Το πρόγραμμα «Η Κύπρος στην τάξη μου» συνιστά μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική παρέμβαση που ενώνει τη μουσική, την παράδοση και τη σύγχρονη παιδαγωγική. Μέσα από βιωματικές δράσεις και δημιουργική συμμετοχή, οι μαθητές όχι μόνο μαθαίνουν αλλά και βιώνουν τον πολιτισμό τους, συμβάλλοντας ενεργά στη διατήρηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Γνωστικοί Στόχοι

Επικαιροποιημένοι Γνωστικοί Στόχοι (με πλήρη αναφορά οργάνων)

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται να:

1. Αναγνωρίζουν βασικά στοιχεία της κυπριακής παραδοσιακής μουσικής
2. (τραγούδια, ρυθμοί, μορφές)
3. Γνωρίζουν, αναγνωρίζουν και ονοματίζουν τα βασικά κυπριακά μουσικά όργανα:
 - ο βιολί
 - ο λαούτο
 - ο πιθκιαύλι
 - ο ταμπουτσιά
 - ο καμπανέλης
4. Κατανοούν τα χαρακτηριστικά κάθε οργάνου
 - ο κατηγορία (έγχορδα, πνευστά, κρουστά)
 - ο τρόπο παραγωγής ήχου
 - ο ρόλο σε παραδοσιακά σύνολα
5. Συνδέουν τα όργανα με πολιτισμικές χρήσεις
6. (γάμοι, πανηγύρια, γιορτές, παραδοσιακά δρώμενα)
7. Αναπτύσσουν μουσικές δεξιότητες
 - ο τραγούδι
 - ο ρυθμός (με ταμπουτσιά/κρουστά)
 - ο εκτέλεση απλών μοτίβων σε βιολί και λαούτο
8. Καλλιεργούν συνεργασία μέσω ομαδικής μουσικής πράξης

Δείκτες Επιτυχίας:

Οι μαθητές/τριες:

- Αναγνωρίζουν οπτικά και ακουστικά τα: βιολί, λαούτο, πιθκιαύλι, ταμπουτσιά, καμπανέλης
- Διακρίνουν βασικές κατηγορίες (πνευστά, έγχορδα, κρουστά)
- Περιγράφουν με απλό τρόπο τον ρόλο κάθε οργάνου
- Συμμετέχουν σε δραστηριότητες εξερεύνησης των ήχων (ακρόαση, δοκιμή)
- Εκτελούν ρυθμούς με ταμπουτσιά ή άλλα κρουστά
- Συμμετέχουν σε τραγούδι συνοδευόμενο από όργανα
- Παρουσιάζουν τις γνώσεις τους στη συναυλία (πρακτικά ή προφορικά)

Δείκτες Επάρκειας διαβαθμισμένα

- Αναγνωρίζει 2-3 όργανα
- Συμμετέχει σε βασικές δραστηριότητες ρυθμού και τραγουδιού
- Αναγνωρίζει όλα τα όργανα
- Περιγράφει βασικά χαρακτηριστικά και κατηγορίες
- Συμμετέχει ενεργά σε ομαδικές εκτελέσεις
- Αναγνωρίζει, περιγράφει και συγκρίνει όλα τα όργανα
- Συνδέει τα όργανα με παραδοσιακές περιστάσεις
- Εκτελεί με ακρίβεια ρυθμούς ή μελωδίες
- Αναλαμβάνει ενεργό ρόλο στη μουσική ομάδα

Πορεία δραστηριοτήτων

Η πορεία των εργαστηρίων αναπτύσσεται σταδιακά καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, ακολουθώντας μια βιωματική, εξελικτική και ηλικιακά προσαρμοσμένη προσέγγιση. Οι δραστηριότητες οργανώνονται σε θεματικές ενότητες που συνδυάζουν τη γνώση, την εμπειρία και τη δημιουργική έκφραση.

1. Πρώτη Φάση: Γνωριμία με τα παραδοσιακά μουσικά όργανα (Ιανουάριος- Φεβρουάριος)

Δραστηριότητες:

- Παρουσίαση των οργάνων:
- βιολί, λαούτο, πιθκιαύλι, ταμπουτσιά, καμπανέλες
- Διερεύνηση:
 - από ποια υλικά είναι κατασκευασμένα
 - σε ποια κατηγορία ανήκουν (έγχχορδα, πνευστά, κρουστά)
 - πώς παράγεται ο ήχος
- Διαδραστικά μουσικά παιχνίδια:
 - «Μάντεψε το όργανο» (ακουστική αναγνώριση)
 - Αντιστοίχιση εικόνας - ήχου - κατηγορίας
 - Παιχνίδια ρυθμού με ταμπουτσιά και καμπανέλες
 - Μίμηση ήχων και κινήσεων

Στόχος φάσης:

Η εξοικείωση με τον ήχο, την όψη και τη λειτουργία των κυπριακών παραδοσιακών οργάνων μέσα από βιωματική εμπειρία.

2. Δεύτερη Φάση: Γνωριμία με τραγούδια στον κύκλο της ζωής και του χρόνου

A. Ταχταρίσματα (για μικρότερες ηλικίες - αλλήλα και βιωματικά για όλους):

- Τσίμπι-Τσίμπι τον αητό
- Καμήλα Καμηλάρι
- Πύρι πύρι το παπύρι

Δραστηριότητες:

- Τραγούδι με συνοδεία κίνησης
- Ρυθμικά παιχνίδια σώματος (παλαμάκια, περπάτημα στον ρυθμό)
- Δραματοποίηση τραγουδιών

B. Τραγούδια στον κύκλο του χρόνου:

- Κάλαντα Χριστουγέννων
- Κάλαντα Πρωτοχρονιάς
- Κάλαντα Θεοφανίων
- Το τραγούδι της Σούσας (Πάσχα)
- Τραγούδι του Λαζάρου

Δραστηριότητες:

- Εκμάθηση τραγουδιών
- Συνοδεία με ταμπουτσιά ή καμπανέλες
- Σύνδεση με έθιμα και παραδόσεις
- Αναπαράσταση εθιμικών δρώμενων

Γ. Τραγούδια στον κύκλο της ζωής:

- Νανούρισμα Αγίας Μαρίνας
- Τραγούδι του γάμου

Δραστηριότητες:

- Ακρόαση και συζήτηση για τη χρήση των τραγουδιών
- Δραματοποίηση (π.χ. αναπαράσταση γάμου)
- Έκφραση συναισθημάτων μέσω μουσικής

Στόχος φάσης:

Οι μαθητές να κατανοήσουν τη λειτουργία της μουσικής στην παραδοσιακή κοινωνία και να τη συνδέσουν με την καθημερινότητα και τις σημαντικές στιγμές της ζωής

Πορεία δραστηριοτήτων

3. Τρίτη Φάση: Εκμάθηση ρυθμών και παραδοσιακών τραγουδιών

Η φάση αυτή αποτελεί τον βασικό πυρήνα της μουσικής εκπαίδευσης.
Ρυθμοί και Τραγούδια:

1. Συρτός (2/4)

- Πορτοκαλιά του Καραβά
- Ψιντρή Βασιλιτζιά μου
- Μηλιά

2. Καθαματιανό (7/8)

- Αγάπησα την που καρκιάς
- Τρεις Ελιές τζιαί μια τομάτα
- Μήλο μου κόκκινο

3. Σούστα (2/4)

- Έχε γεια Παναγία
- Η αίγια γέννησε αυκόν

4. Ζεϊμπέκικο (9/8)

- Κυπριακό Ζεϊμπέκικο

5. Βαῖς (3/4)

- Ασιερόμπασμα
- Μενεξέδες και ζουμπούλια

Δραστηριότητες:

- Εκμάθηση τραγουδιών (φωνητική εξάσκηση)
- Εκτέλεση ρυθμικών μοτίβων με ταμπουσιά
- Συνοδεία με καμπανέλες ή απλά κρουστά
- Εκμάθηση βασικών φράσεων σε βιολί και λαούτο (εξατομικευμένα)
- Χορευτική προσέγγιση ρυθμών (απλά βήματα)
- Ομαδική εκτέλεση (μικρά μουσικά σύνολα)

4. Τέταρτη Φάση: Σύνθεση - Προετοιμασία Παρουσίασης

Δραστηριότητες:

- Επιλογή τραγουδιών για τη συναυλία
- Κατανομή ρόλων (τραγούδι - όργανα - ρυθμός)
- Συστηματικές πρόβες
- Συνδυασμός: τραγούδι + όργανα + ρυθμός
- Εξάσκηση σκηνικής παρουσίας

Τελική Δράση:

Παρουσίαση / Συναυλία στο σχολείο
(σε συνεργασία με τη σχολική μονάδα)

Στόχος φάσης:

- Ανάδειξη των δεξιοτήτων των μαθητών
- Ενίσχυση αυτοπεποίθησης
- Εξωστρέφεια και σύνδεση με την κοινότητα

5. Διαθεματική και Αναπτυξιακή Προσαρμογή

Το πρόγραμμα προσαρμόζεται ανάλογα με την ηλικία:

- Νηπιαγωγείο - Προδημοτική: παιχνίδι, ρυθμός, ακρόαση, κίνηση
- Δημοτικό: τραγούδι, βασικοί ρυθμοί, εισαγωγή σε όργανα
- Γυμνάσιο: πιο σύνθετη εκτέλεση, κατανόηση δομών, ενεργός ρόλος

6. Συνοδική Παιδαγωγική Προσέγγιση

Η πορεία δραστηριοτήτων:

- ακολουθεί σταδιακή μάθηση (από απλό → σύνθετο)
- βασίζεται στη βιωματική συμμετοχή
- ενισχύει τη συνεργασία και την κοινωνικοποίηση
- συμβάλλει στη διατήρηση της κυπριακής μουσικής παράδοσης

Πορεία Δραστηριοτήτων

Σημείωση - Χρήση Κρουστών Οργάνων

Στο πλαίσιο των εργαστηρίων, τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να εξοικειωθούν βιωματικά με μια ποικιλία κρουστών οργάνων, τα οποία θα αξιοποιηθούν τόσο για την εκμάθηση ρυθμών όσο και για τη συνοδεία των παραδοσιακών τραγουδιών. Συγκεκριμένα, θα χρησιμοποιηθούν τα εξής όργανα:

ταμπούρινο, ξυλάκια, αυγά, καχόν, μαράκες, τουμπερλέκι, μπεντίρ, νταούλι, ντέφι και Remo (ταμποτσιά).

Η χρήση αυτών των οργάνων επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν βασικές ρυθμικές δεξιότητες, να καλλιεργήσουν τον συντονισμό και την ακουστική αντίληψη, καθώς και να συμμετέχουν ενεργά στη μουσική πράξη, ανεξαρτήτως προηγούμενης μουσικής εμπειρίας. Παράλληλα, ενισχύεται η βιωματική μάθηση, καθώς τα παιδιά έρχονται σε άμεση επαφή με τον ήχο, την υφή και τις εκφραστικές δυνατότητες των οργάνων.

Ομαδοποίηση Μαθητών

Το πρόγραμμα σχεδιάζεται με γνώμονα τη διαφοροποιημένη διδασκαλία και προσαρμόζεται στα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά των μαθητών. Για τον λόγο αυτό απευθύνεται σε τρεις βασικές ομάδες:

- **Α' Ομάδα:** Πρώτη, Πρώτη Προχωρημένη & Δευτέρα Τάξη
- **Β' Ομάδα:** Τρίτη και Τετάρτη Τάξη
- **Γ' Ομάδα:** Πέμπτη και Έκτη Τάξη

Η ομαδοποίηση αυτή επιτρέπει την προσαρμογή του περιεχομένου, των δραστηριοτήτων και του βαθμού δυσκολίας, ώστε κάθε μαθητής/τρια να συμμετέχει ενεργά και αποτελεσματικά στη μαθησιακή διαδικασία.

Δομή και Διάρκεια Μαθημάτων

Για κάθε ομάδα θα πραγματοποιηθούν τρία (3) σαρανταπεντάλεπτα μαθήματα, τα οποία οργανώνονται με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η σταδιακή οικοδόμηση γνώσεων και δεξιοτήτων.

Κάθε μάθημα περιλαμβάνει:

- Εισαγωγικό μέρος (ζέσταμα):
- απλές ρυθμικές ασκήσεις, φωνητική προετοιμασία, παιχνίδια συγκέντρωσης
- Κύριο μέρος:
 - εκμάθηση τραγουδιών ή ρυθμών
 - χρήση κρουστών οργάνων
 - δραστηριότητες ακρόασης και εκτέλεσης
 - συνεργατική εργασία σε ομάδες
- Καταληκτικό μέρος:
 - επανάληψη
 - σύντομη παρουσίαση από τους μαθητές
 - ανατροφοδότηση

Παιδαγωγική Προσέγγιση ανά Ομάδα

Μικρότερες τάξεις (Α' Ομάδα):

- Έμφαση στο παιχνίδι, τη μίμηση και την κίνηση. Τα κρουστά χρησιμοποιούνται για απλές ρυθμικές συνοδείες και ελεύθερη εξερεύνηση ήχων.

Μεσαίες τάξεις (Β' Ομάδα):

- Συνδυασμός τραγουδιού και ρυθμού με πιο οργανωμένες δραστηριότητες. Εισαγωγή σε βασικά ρυθμικά μοτίβα και συνεργατική εκτέλεση.

Μεγαλύτερες τάξεις (Γ' Ομάδα):

- Πιο σύνθετες ρυθμικές δομές, συνδυασμός οργάνων και τραγουδιού, ανάπτυξη μουσικής αυτονομίας και ομαδικής ευθύνης.

Συνολική Στόχευση

Η δομή αυτή διασφαλίζει ότι όλοι οι μαθητές, ανεξαρτήτως ηλικίας και επιπέδου, συμμετέχουν ενεργά και δημιουργικά. Η χρήση των κρουστών οργάνων λειτουργεί ως βασικός άξονας για την κατανόηση της μουσικής, ενισχύοντας τη βιωματική προσέγγιση και συμβάλλοντας στη γενικότερη καλλιέργεια της μουσικής παιδείας και της πολιτιστικής συνείδησης.

Πλάνο Εργασίας Προγράμματος

Το μάθημα απευθύνεται σε τρεις διαφορετικές ομάδες μαθητών

- Πρώτη, Πρώτη Προχωρημένη & Δευτέρα Τάξη
- Τρίτη & Τετάρτη Τάξη
- Πέμπτη και Έκτη Τάξη

Κάθε ομάδα θα συμμετέχει σε τρία σαρανταπεντάλεπτα μαθήματα

Σημείωση: Τα παιδιά θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα κρουστά όργανα ταμπουρίνο, ξυθάκια, αυγά, καχόν, μαράκες, τουμπερλέκι, μπεντίρ, νταούλι, ντέφι και Remo (ταμπουτσιά)

ΟΜΑΔΑ 1: Α, Α+ & Β ΤΑΞΗ	ΟΜΑΔΑ 2: Ε & ΣΤ ΤΑΞΗ	ΟΜΑΔΑ 3: ΤΑΞΗ Γ & Δ
Ωρα: 10.00 - 10.45	Ωρα: 11.15-12.00	Ωρα: 12.05 - 12.55
ΜΑΘΗΜΑ 1: Γνωριμία με την παραδοσιακή μουσική Σκοπός Η πρώτη επαφή των μαθητών με την παραδοσιακή μουσική και τα βασικά μουσικά όργανα, μέσα από βιωματική και παιχνιδιώδη διαδικασία. Στόχοι Οι μαθητές να μπορούν: • να αναγνωρίζουν βασικά παραδοσιακά όργανα • να διακρίνουν διαφορετικούς ήχους • να συμμετέχουν σε απλές ρυθμικές δραστηριότητες Μέσα / Υλικά • Βιολί, λαούτο (ή εικόνες/βίντεο) • Ταμπουτσιά ή απλά κρουστά • Ηχητικά αποσπάσματα Δραστηριότητες 1. Εισαγωγική συζήτηση (5') Τι είναι μουσική - πού ακούμε μουσική; 2. Παρουσίαση οργάνων (10') Ονομασία, ήχος, τρόπος παιξίματος 3. Παιχνίδι αναγνώρισης (10') «Μάντεψε το όργανο» από τον ήχο 4. Ρυθμική δραστηριότητα (10') Παλαμάκια σε απλό ρυθμό 2/4 5. Κλείσιμο (5') Ανακεφαλαίωση Διαμορφωτική Αξιολόγηση • Παρατήρηση συμμετοχής • Ικανότητα αναγνώρισης ήχων • Ανταπόκριση σε ρυθμικά μοτίβα	ΜΑΘΗΜΑ 1: Συρτός (2/4) Σκοπός Η κατανόηση βασικού παραδοσιακού ρυθμού και η εφαρμογή του σε τραγούδι. Στόχοι Οι μαθητές να μπορούν: • να αναγνωρίζουν τον ρυθμό 2/4 • να τραγουδούν παραδοσιακό τραγούδι • να συνοδεύουν με κρουστά Μέσα / Υλικά • Κρουστά • Στίχοι τραγουδιού Δραστηριότητες 1. Ζέσταμα (5') 2. Εισαγωγή στο 2/4 (10') 3. Εκμάθηση Πορτοκαλιά του Καραβά (10') 4. Ρυθμική συνοδεία (10') 5. Ομαδική εκτέλεση (5') Διαμορφωτική Αξιολόγηση • Κατανόηση ρυθμού • Συντονισμός τραγουδιού-ρυθμού	ΜΑΘΗΜΑ 1: Σούστα Σκοπός Η ανάπτυξη μουσικής έκφρασης και ακρίβειας στον ρυθμό. Στόχοι • να εκτελούν ρυθμό 2/4 • να αποδίδουν τραγούδι εκφραστικά Μέσα / Υλικά • Κρουστά • Στίχοι Δραστηριότητες 1. Ζέσταμα (5') 2. Ανάλυση ρυθμού (10') 3. Τραγούδι (10') 4. Συνοδεία (10') 5. Ανατροφοδότηση (5') Διαμορφωτική Αξιολόγηση • Εκφραστικότητα • Ρυθμική ακρίβεια

ΟΜΑΔΑ 1: Α, Α+ & Β ΤΑΞΗ

Ωρα: 10.00 – 10.45

ΜΑΘΗΜΑ 2: Ταχταρίσματα και ρυθμός

Σκοπός

Η εξοικείωση με παραδοσιακά παιδικά τραγούδια και η σύνδεση λόγου-ρυθμού.

Στόχοι

Οι μαθητές να μπορούν:

- να τραγουδούν απλό παραδοσιακό τραγούδι
- να συντονίζουν κίνηση και ρυθμό
- να απομνημονεύουν στίχους

Μέσα / Υλικά

- Στίχοι τραγουδιού
- Κρουστά ή/ και παλαμάκια

Δραστηριότητες

1. Ζέσταμα με παλαμάκια (5')
2. Εκμάθηση τραγουδιού Τσίμπι-Τσίμπι τον αητό (10')
3. Προσθήκη κινήσεων (10')
4. Συνοδεία με ρυθμό (10')
5. Επανάληψη (5')

Διαμορφωτική Αξιολόγηση

- Συμμετοχή στο τραγούδι
- Ρυθμική ακρίβεια
- Απομνημόνευση στίχων

ΟΜΑΔΑ 2: Ε & ΣΤ ΤΑΞΗ

Ωρα: 11.15-12.00

ΜΑΘΗΜΑ 2: Κάλαντα

Σκοπός

Η σύνδεση μουσικής με παράδοση και έθιμα.

Στόχοι

- να γνωρίσουν παραδοσιακά έθιμα
- να τραγουδούν σε ομάδα

Μέσα / Υλικά

- Στίχοι καλάντων
- Κρουστά

Δραστηριότητες

1. Συζήτηση (5')
2. Εκμάθηση καλάντων (15')
3. Ρυθμική συνοδεία (10')
4. Παρουσίαση ομάδων (10')

Διαμορφωτική Αξιολόγηση

- Συμμετοχή
- Ομαδικότητα
- Μουσική έκφραση

ΟΜΑΔΑ 3: ΤΑΞΗ Γ & Δ

Ωρα: 12.05 – 12.55

ΜΑΘΗΜΑ 2: Ζεϊμπέκικο

Σκοπός

Η εξοικείωση με ιδιαίτερους παραδοσιακούς ρυθμούς.

Στόχοι

- να αναγνωρίζουν 9/8
- να εκτελούν βασικά μοτίβα

Μέσα / Υλικά

- Ηχητικά αποσπάσματα
- Κρουστά

Δραστηριότητες

1. Ακρόαση (5')
2. Ανάλυση ρυθμού (10')
3. Ρυθμική εξάσκηση (10')
4. Τραγούδι (10')
5. Συζήτηση (5')

Διαμορφωτική Αξιολόγηση

- Κατανόηση ρυθμού
- Συμμετοχή

ΟΜΑΔΑ 1: Α, Α+ & Β ΤΑΞΗ**Ωρα: 10.00 - 10.45****ΜΑΘΗΜΑ 3: Ρυθμός και κρουστά****Σκοπός**

Η ανάπτυξη βασικών ρυθμικών δεξιοτήτων μέσω παραδοσιακών κρουστών.

Στόχοι

Οι μαθητές να μπορούν:

- να κρατούν σταθερό ρυθμό
- να συνεργάζονται σε ομάδα
- να συνοδεύουν τραγούδι

Μέσα / Υλικά

- Ταμπουτσιά, κουτάλια, νταούλι

Δραστηριότητες

1. Ζέσταμα (5')
2. Παρουσίαση κρουστών (10')
3. Ρυθμός 2/4 (10')
4. Συνδυασμός με τραγούδι (10')
5. Μικρή παρουσίαση (5')

Διαμορφωτική Αξιολόγηση

- Σταθερότητα ρυθμού
- Συνεργασία ομάδας
- Συμμετοχή

ΟΜΑΔΑ 2: Ε & ΣΤ ΤΑΞΗ**Ωρα: 11.15-12.00****ΜΑΘΗΜΑ 3: Καλαματιανός (7/8)****Σκοπός**

Η εισαγωγή σε σύνθετους ρυθμούς.

Στόχοι

- να αντιλαμβάνονται 7/8
- να συνδυάζουν τραγούδι και ρυθμό

Μέσα / Υλικά

- Κρουστά
- Παρτιτούρα/στίχοι

Δραστηριότητες

1. Ζέσταμα (5')
2. Ανάλυση 7/8 (10')
3. Τραγούδι Μήλο μου κόκκινο (10')
4. Ρυθμική εφαρμογή (10')
5. Επανάληψη (5')

Διαμορφωτική Αξιολόγηση

- Ρυθμική κατανόηση
- Συμμετοχή

ΟΜΑΔΑ 3: ΤΑΞΗ Γ & Δ**Ωρα: 12.05 - 12.55****ΜΑΘΗΜΑ 3: Προετοιμασία συναυλίας****Σκοπός**

Η σύνθεση όλων των γνώσεων σε μια ολοκληρωμένη μουσική παρουσίαση.

Στόχοι

- να συνεργάζονται
- να εκτελούν μουσικό πρόγραμμα

Μέσα / Υλικά

- Όλα τα όργανα
- Ρεπερτόριο

Δραστηριότητες

1. Ζέσταμα (5')
2. Επιλογή τραγουδιών (5')
3. Πρόβα (15')
4. Οργάνωση ομάδων (10')
5. Παρουσίαση (10')

Διαμορφωτική Αξιολόγηση

- Συνεργασία
- Μουσική απόδοση
- Υπευθυνότητα

Αναστοχασμός και Αυτοαξιολόγηση

Σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, και ειδικότερα μετά την ολοκλήρωση κάθε διδακτικής ενότητας, οι μαθητές/τριες θα ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε διαδικασίες αναστοχασμού και αυτοαξιολόγησης. Μέσα από καθοδηγούμενες προφορικές συζητήσεις και κατάλληλα διαμορφωμένες δραστηριότητες, θα έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις εμπειρίες, τα συναισθήματα και τις εντυπώσεις τους από τη συμμετοχή τους στα εργαστήρια.

Παράλληλα, θα καλούνται να αναστοχάζονται κριτικά σχετικά με:

- τον βαθμό της προσωπικής τους συμμετοχής,
- την πρόδοό τους στις μουσικές δεξιότητες,
- τη συνεργασία τους με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.

Η διαδικασία αυτή συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη της αυτογνωσίας, της υπευθυνότητας και της ενεργού συμμετοχής των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, ενισχύοντας παράλληλα τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και συνεργατικού μαθησιακού περιβάλλοντος.

Τελικό Προϊόν Δράσης

Ως επιστέγασμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι μαθητές/τριες θα παρουσιάσουν ένα ολοκληρωμένο μουσικοπαιδαγωγικό αφιέρωμα στην κυπριακή παραδοσιακή μουσική, ερμηνεύοντας τραγούδια που διδάχθηκαν και καλλιεργήθηκαν δημιουργικά κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος.

Η παρουσίαση θα έχει πολυεπίπεδο και συμμετοχικό χαρακτήρα, καθώς οι μαθητές θα εμπλακούν ενεργά σε διαφορετικούς ρόλους, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα, τις δεξιότητες και το επίπεδό τους. Συγκεκριμένα:

- ομάδα μαθητών θα αναλάβει την ερμηνεία των τραγουδιών,
- άλλοι θα συνοδεύσουν με παραδοσιακά κυπριακά κρουστά όργανα (όπως ταμπουτσία) και άλλα απλά ρυθμικά μέσα,
- ενώ μέρος των συμμετεχόντων θα αναλάβει υποστηρικτικούς ρόλους παρουσίασης, συντονισμού και οργάνωσης της εκδήλωσης.

Η τελική αυτή δράση αποσκοπεί όχι μόνο στην ανάδειξη των μουσικών δεξιοτήτων των μαθητών, αλλά κυρίως στην ενίσχυση της συνεργατικότητας, της δημιουργικής έκφρασης και της ενεργού συμμετοχής τους στη μαθησιακή διαδικασία. Παράλληλα, αναδεικνύεται η ουσιαστική σύνδεση των μαθητών με την κυπριακή πολιτιστική κληρονομιά και ενδυναμώνεται η βιωματική τους σχέση με την παράδοση.

Η παρουσίαση θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της τελικής σχολικής εορτής, στις 11 Ιουλίου 2026, με την τιμητική παρουσία και συμμετοχή της Πρέσβειρας Πολιτισμού, κυρίας Άννας Αριστείδου, γεγονός που προσδίδει ιδιαίτερο κύρος και πολιτιστική αξία στην εκδήλωση.

Επιπρόσθετα, η δράση εντάσσεται στους εορτασμούς για τη συμπλήρωση εξήντα (60) ετών από την ίδρυση του Ελληνικού Παροικιακού Σχολείου Αποστόλου Βαρνάβα, συμβάλλοντας έμπρακτα στην ανάδειξη και διαφύλαξη της κυπριακής πολιτιστικής ταυτότητας, καθώς και στην προβολή της δημιουργικής συμμετοχής της νέας γενιάς.

Τέλος, στο πλαίσιο της εξωστρέφειας του προγράμματος, μέρος των τραγουδιών και των μουσικών εκτελέσεων των μαθητών θα μεταδοθεί στη ραδιοφωνική παιδική εκπομπή της ΚΕΑ «Μια φορά κι έναν καιρό», προσφέροντας στους μαθητές μια σημαντική εμπειρία δημόσιας παρουσίασης του έργου τους και διευρύνοντας την απήχηση της δράσης στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

★📷 Φωτογραφικό Υλικό Δράσης

Συνδέσμοι τραγουδιών

Το τραγούδι του γάμου Παραδοσιακό Κύπρου σε ρυθμό 4/4

Όρα καλή τζι ώρα χρουσή, τζι ώρα
ευλογημένη
Τούτη δουλειά που αρκέψαμε να φκεί
στερεωμένη

Σήμερα λάμπει ο ουρανός σήμερα λάμπει
η μέρα
Σήμερα στεφανώνεται αητός την
περιστέρα

Ω Παναγία Δέσποινα με τον μονογενή σου
Καμιά δουλειά δεν γίνετε με δίχα την
βουλή σου

Αποστολές Αντρέα μου που είσαι στο
περιγιάλι
Βόηθα και την νιόνυφη να βάλει το
στεφάνι

Ούλα χαλάλην σου Στίχοι: Μιχάλης Βιολάρης σε ρυθμό καθαματιανό 7/8

Τζιείν το μισίν το τρίματον
τα μελισσιά τα μμάθκια
μες το χακκίν στραφτοκοπούν
αξιζουσιν παλιάθκια.

Για την καρκιάν
τζιαι την αγκάλην σου
μα το Θεό
ούληα χαλάλην σου.

Κύπρο μου για έναν γέλιο σου
θκίω σου τον άνθρωπό μου
μόνο μιτά σου εννά δεχτώ
να μοιραστώ το φως μου.

Για την καρκιάν
τζιαι την αγκάλην σου
μα το Θεό
ούληα χαλάλην σου.

Τα μελισσιά τα μμάθκια του
της μέλισσας μοιάζουν
όντας σου κρούζουσιν τη μίαν
την άληη μέλι στάσσουν.

Για τη καρκιάν
τζιαι την αγκάλην σου
μα το Θεό
ούληα χαλάλην σου.

ΜΗΛΟ ΜΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟ Παραδοσιακό τραγούδι Ελλάδας σε ρυθμό καθαματιανό 7/8

Μήλο μου κόκκινο ρόιδο θαμμένο x2
γιατί με μάρανες το πικραμένο x2

Πηγαίνω κι έρχομαι μα δε σε
βρίσκω x2
βρίσκω την πόρτα σου αμπαρωμένη.
Τα παραθύρια σου φεγγοβόλουνε

Ρωτώ το πάπλωμα που 'ναι η κυρά
σου x2
Κυρά μ' δεν είναι εδώ πάει για την
βρύση
πάει για να πει νερό και να γεμίσει.

Συνδέσμοι τραγουδιών

ΤΡΕΙΣ ΕΛΙΕΣ ΤΖΙΑΙ ΜΙΑ ΝΤΟΜΑΤΑ Παραδοσιακό τραγούδι Κύπρου σε ρυθμό καλαματιανό 7/8

Τρεις ελιές τζιαί μια ντομάτα, αγαπώ μια μαυρομάτα x2
Αγαπώ μια μαυρομάτα, που εν τα κάλλη της αφράτα
Που εν τα κάλλη της αφράτα, αγαπώ μια μαυρομάτα

Τρεις ελιές μέσα στο πιάτο, εκαμέν με άνω κάτω x2
Εκαμέν με ανωκάτω, τζαιν' το δειν της το κλεφτάτο
Τζαιν το δειν της το κλεφτάτο έκαμε άνω κάτω

Τρεις ελιές τζι έναν πιπέρι, αγαπώ την τζiai εν το ξέρεi x2
Αγαπώ την τζiai εν το ξέρεi, πως ένα γινούμε ταίρι
Πως ένα γινούμε ταίρι, αγαπώ την τζiai εν το ξέρεi

Τρεις ελιές η μια μιάλη, ασχαρτίν να με ποφκάληi x2
Ασχαρτίν να με ποφκάληi, τζιαί στο χώμα να με βάληi
Τζιαί στο χώμα να με βάληi, ασχαρτίν να με ποφκάληi

Τρεις ελιές μα κοθυμπάτες, εκαήλisen ταχάτες x2
Εκαήλisen ταχάτες, Τζι εν θα γλέπω πιον τις στράτες
Τζι εν θα γλέπω πιον τις στράτες, εκαήλisen ταχάτες

ΕΧΕ ΓΕΙΑ ΠΑΝΑΓΙΑ Παραδοσιακό τραγούδι Κωνσταντινούπολης σε ρυθμό χασαποσέρβικο 2/4

Στο Γαλατά ψιλή βροχή και στα Ταταύλα μόρα
Βασίλισσα των κοριτσιών είναι η μαυροφόρα
Έχε γεια Παναγιά τα μιλήσαμε
Όνειρο ήτανε τα λησμονήσαμε

Στο γαλατά θα πιώ κρασί στο πέρα θα μεθύσω
Και μεσ απ' το Γεντί Κουλέ κοπέλα θ' αγαπήσω
Έχε γεια Παναγιά τα μιλήσαμε
Όνειρο ήτανε τα λησμονήσαμε

Γεντί κουλέ και Θαραπιά Ταταύλα και νιχώρι
Αυτά τα τέσσερα χωριά 'μορφαίνουνε την πόλη

Έχε γεια Παναγιά τα μιλήσαμε
Όνειρο ήτανε τα λησμονήσαμε

Μηλιά Μουσική: Λυμπουρίδης Αχιλλέας Στίχοι: Άνθος Ροδίνης

Ως πόσο Μηλιά μου οι καρκίες μας να πονούν
ως πόσο τα στόματα του κόσμου εννά λαλούν
άηστο γινάτι τζiai έλα πέτο πέτω ναι,
πέτο για να σπάσουν ούλληοι μες στο καφενέ

Να μεν έσης ποτούντα ποιο, να σεις που μένα τζiai γλεπιό
Τζiai εννά περάσουμε ζωή, με αγάπη τζiai αναπαή

Κόρη Μηλιά κόρη μηλιά να κάμνεις καϊρέτι
θέλω λαούτα τζiai φκιολιά, γάμους τζiai ζιαφέτι
Να μεν αρκείς, να μεν αρκώ, τζiai εννά αναγύρω το χωρκό
Έτζiai σηκώννει υπομονή, να παντρευτούμε τζiai κανεί

Ρα Μηλιά μου, ρα Μηλιά μου μα τον Άη Λαρκό, εγινήκαμε
ρεζιή μες τούντο χωρκό
άηστο γινάτι τζiai έλα πέτο πέτο ναι, πέτο για να σπάσουν
ούλληοι μες στο καφενέ
Να μεν έσης ποτούντα ποιο, νασιεις που μένα τζiai γλεπιό
Τζiai εννά περάσουμε ζωή, με αγάπη τζiai αναπαή

Κόρη Μηλιά κόρη μηλιά να κάμνεις καϊρέτι
θέλω λαούτα τζiai φκιολιά, γάμους τζiai ζιαφέτι
Να μεν αρκείς, να μεν αρκώ, τζiai εννά αναγύρω το χωρκό
Έτζiai σηκώννει υπομονή, να παντρευτούμε τζiai κανεί

Ψιντρή Βασιλιτζιά μου Παραδοσιακό τραγούδι της Κύπρου σε ρυθμό συρτό 4/4

Ψιντρή βασιλιτζιά μου τζιαί μαντζουράνα
Εσού θα με χωρίσεις από τη μάνα μου
Φορείς παπούτσια μαύρα κορή τζiai
τρίζουσιν
Τζιαί μένα την καρκιά μου την εραίζουσιν

Έφκα στο παραθύρι κόρη το γυάλληνο
Να δω το πρόσωπό σου το σιμιγδάληνο

Στην σκάλα που ξεβθαίνεις να ξεβθαίννα κι
εγώ
Σκαλίν και σκαλοπάτιν να σε γλυκοφιλή

Συνδέσμοι τραγουδιών

ΜΕΝΕΞΕΔΕΣ ΚΑΙ ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΑ

Παραδοσιακό τραγούδι Σμύρνης σε ρυθμό Βαλς 3/4

Μενεξέδες και ζουμπούλια
και θαλασσινά πουλιά
Αμα δείτε την καλή μου
χαιρετίσματα πολλιά
Ύβαλα ύβαλα ωω πάμε γιαλό γιαλό
Ύβαλα υβαλα ωω μόνο εσένα αγαπώ

Πες μου την δασκάλισσα σου
που σου μάθαινε χορό
και σταυρώνεις τα ποδάρια
σαν την πάπια στο νερό
Ύβαλα ύβαλα ωω πάμε γιαλό γιαλό
Ύβαλα ύβαλα ωω μόνο εσένα αγαπώ

Πέντε φύλλα του πλάτανου
Κάληλα δυο του μενεξέ
Δεν ξανάδα εις τον κόσμο
Οραιότερη από σε
Ύβαλα ύβαλα ωω πάμε γιαλό γιαλό
Ύβαλα ύβαλα ωω μόνο εσένα αγαπώ

Πορτοκαλιά του Καραβά

Παραδοσιακό τραγούδι Κύπρου σε
ρυθμό συρτό 4/4

Πορτοκαλιά του Καραβά που κάμνεις
πορτοκάλια
Αν σε πουλούν γοράζω σε, του βάρους
σου ριαλία

Στο ποταμό τα ρούχα μου, στην χώρα
τα άρματα μου
Τζιαί στον ωραίο Καραβά η
αγαπητιτζιά μου

Πορτοκαλιά μου φουντωτή μεν ρίχνεις
του ανθούς σου
Τζιαί γιωνί εγεννήθηκα, να πίνω τους
καμούς σου

Πορτοκαλιά του Καραβά στα δεκαωκτό
μου χρόνια
Μες την καρκιά μου σε έβαλα, τζιαί
μέσα είσαι ακόμα

